

Complexnummer: 517776

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Peel-Raamstelling

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

525585, 525625, 525626, 525627, 525628, 525629, 525630

Woonplaats

Deurne

Gemeente

Deurne

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdoject

Deurne

Complexomschrijving

Inleiding

In het tot omstreeks 1900 moeilijk begaanbare terrein van de Peel te Deurne is in de periode 1934-1940 door het Nederlandse leger een deel van de Peel-Raamstelling aangelegd, deel uitmakend van het Vak Liessel. Binnen de bescherming vallen de werken van Halte, Hoge brug, Lage Brug en Helenaveen. Deze stelling bestaat te Deurne uit een vijftal S-KAZEMATTEN (1), een G-KAZEMAT (2) en een 6-VELD-KAZEMAT (3) en maakt deel uit van de in het kader van de Strategische Beveiliging aangelegde Peel-Raamstelling tussen Grave en Budel-Dorplein, die, ver buiten de Vesting Holland, een eventuele Duitse opmars door Noord-Brabant naar België en Frankrijk moest afstoppen, en, na order van februari 1940, vertragen. De ca. 90 kilometer lange stelling is in het betreffende gebied te Deurne anders uitgevoerd dan ten noorden van de spoorlijn Eindhoven-Venlo, waar een doorlopende, veertig kilometer lange anti-tankgracht is gegraven, het Defensie- of Peelkanaal. Ter plaatse van Deurne is dit Defensiekanaal niet gegraven; wel zijn ten oosten van Helenaveen enkele korte stukken tankgracht gerealiseerd, ter veronzijding van de ontginning van woeste gronden in de jaren '30. De hoofdstelling lag achter het Kanaal van Deurne. In tegenstelling tot de linie ten noorden van de spoorlijn werd te Deurne in verband met de sterkte van het voorterrein geen doorlopende kazemattenlinie aangelegd. Het Bureau Stellingbouw van de Genie volstond hier met de bouw van kazematten op de belangrijkste accessen. Dit geschiedde naar aanwijzingen van de staf van de Peeldivisie en de generale Staf van het Opperbevel. Wel werd de stelling in het voorterrein versterkt met enkele S-kazematten. Het exemplaar aan de Soemeersingel te Helenaveen, deels nog voorzien van de oorspronkelijke camouflagebeschildering, is hier een goed voorbeeld van. De geschutskazemat voor een stuk 6-veld is waarschijnlijk uniek in Nederland. Op 10 en 11 mei 1940 hebben zich bij de stelling te Deurne geen zware gevechtshandelingen voorgedaan. Ten gevolge van de ligging langs het Kanaal van Deurne is een belangrijk deel van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kazematten bewaard gebleven; naast enkele S-kazematten zijn alleen -zoals vrijwel overal elders ook geschiedde- de gietstalen G-kazematten gedeeltelijk afgebroken (piketnummer 526, 541 en 546). Ondanks de vervanging van de bruggen over de Helenavaart en het Kanaal van Deurne door betonnen exemplaren (het leeuwedeel van de oorspronkelijke bruggen werd overigens in mei 1940 opgeblazen of verbrand) is de Peel-Raamstelling in Deurne goed tot zeer goed bewaard gebleven. De gebouwde resten van de stelling zijn weliswaar in aantal minimaal, maar dat is eerder een gevolg van de afwerende kracht die het veenlandschap in de jaren '30 had, dan van na-oorlogse sloopwerkzaamheden. In aanvulling op de te beschermen delen van de stelling te Oploo, Wanroij en Mill, kan men hier een redelijk goede indruk krijgen van de opbouw van een Nederlandse verdedigingslinie uit de jaren '30.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een belangrijke episode uit de nationale geschiedenis zeldzaam.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525585

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82688/131

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Deurne	Deurne	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Deurne	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deurne	H			8915

*Omschrijving***

Inleiding

Ten zuidwesten van de kruising van de spoorlijn Eindhoven-Venlo en het Kanaal van Deurne/Helenaart/Defensiekanaal staat, vrij in een akker en op enige afstand van het Kanaal van Deurne, de S (3a) flankerend KAZEMAT, daterende uit 1939-1940. De kazemat maakte deel uit van de hoofdweerstandslinie.

Omschrijving

De kazemat staat aan de westelijke zijde van het kanaal, dat ter plaatse nagenoeg haaks op de spoorlijn is getraceerd, en kan door het linker en middelste schietgat frontaal vuur op de kruising en het kanaal uitbrengen. Tevens kan flankerend vuur op het zuidelijke deel van het Kanaal van Deurne worden uitgebracht. De kazemat is gaaf bewaard gebleven en vertoont geen gevechtsschade. Ten gevolge van de slechte bodemgesteldheid is de op staal gefundeerde kazemat voorzien van een verzwaarde vloerplaat.

Waardering

De S-kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuur-historische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belangwegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

belangrijke episode uit de nationale geschiedenis zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 525625

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82659/148

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Deurne	Deurne	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Deurne	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deurne	H			8530

*Omschrijving***

Inleiding

Ten zuiden van de kruising van de spoorlijn Eindhoven-Venlo en het Kanaal van Deurne/Helenaart/Defensiekanaal staat, langs het Kanaal van Deurne, de S (3a) flankerend KAZEMAT uit 1939-1940. De kazemat maakte deel uit van de hoofdweerstandslinie.

Omschrijving

De kazemat staat direct aan de westelijke zijde van het kanaal, en kan door de schietgaten flankerend en frontaal vuur op het kanaal en het directe voorterrein van het kanaal uitbrengen. De kazemat is gaaf bewaard gebleven en vertoont geen gevechtsschade. Ten gevolge van de slechte bodemgesteldheid is de op staal gefundeerde kazemat voorzien van een verzwaarde vloerplaat.

Waardering

De S-kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuur-historische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een belangrijke episode uit de nationale geschiedenis zeldzaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 525626

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82659/64

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Deurne	Deurne	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Deurne	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deurne	H			8305

*Omschrijving***

Inleiding

Ten noorden van de kruising van het Kanaal van Deurne met de Kanaalstraat staat, langs het Kanaal van Deurne, de S (3a) flankerend KAZEMAT, waarschijnlijk met piketnummer S212, daterende uit 1939-1940. De kazemat staat direct ten noordoosten van de G-kazemat (2). De kazemat maakte deel uit van de hoofdweerstandslinie.

Omschrijving

De kazemat staat direct aan de westelijke zijde van het kanaal, en kan door de schietgaten flankerend en frontaal vuur op het kanaal en het directe voorterrein van het kanaal, in het bijzonder de Kanaalstraat, uitbrengen. De kazemat is gaaf bewaard gebleven. Aan de frontzijde zijn kogelinslagen zichtbaar, afgevuurd vanuit de richting van de Hoge Brug.

Waardering

De S-kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuur-historische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een belangrijke episode uit de nationale geschiedenis zeldzaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 525627

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 december 2001
Kadaster deel/nr 82659/79

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Neerkant Deurne Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Neerkant

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Deurne H 8313

Omschrijving**

Inleiding

Ten noorden van de kruising van het Kanaal van Deurne met de Lage Brugweg staat, langs het Kanaal van Deurne, de S (3a) flankerend KAZEMAT daterende uit 1939-1940. De kazemat staat direct ten noorden van de 6-Veld-kazemat (3) en maakte deel uit van de hoofdweerstandslinie.

Omschrijving

De kazemat staat direct aan de westelijke zijde van het kanaal, en kan door de schietgaten flankerend en frontaal vuur op het kanaal en het directe voorterrein van het kanaal, in het bijzonder de Kanaalstraat, uitbrengen. De kazemat heeft ter hoogte van het middelste schietgat een voltreffer gencasseerd, waardoor het beton deels is weggeslagen en de wapening ter plaatse bloot ligt. Waarschijnlijk betreft het schade, veroorzaakt in 1944.

Waardering

De S-kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuur-historische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een belangrijke episode uit de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

nationale geschiedenis zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 525628

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82659/101

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Helenaveen	Deurne	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Helenaveen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deurne	H			9390

*Omschrijving***

Inleiding

Ten zuiden van de Hervormde kerk van Helenavaart staat, in de pastorietuin, aan de Helenavaart, de S (3a) flankerend KAZEMAT met piketnummer S206, daterende uit 1939-1940. De kazemat functioneerde als voorpost en diende de vijandelijke opmars naar de hoofdweerstandslinie te vertragen.

Omschrijving

De kazemat staat aan de westelijke zijde van en haaks op het kanaal. De kazemat kan flankerend vuur uitbrengen op de zuidelijk gelegen kruising van de Helenavaart en de oostelijke toegangsweg door de Mariapeel, de Sevenumseweg. De kazemat is gaaf bewaard gebleven en vertoont geen gevechtsschade. Opvallend is de resterende oorspronkelijke camouflagebeschildering, die met name aan de oostelijke zijde nog goed zichtbaar is. Met rode verf zijn op het beton voegen geschilderd, zodat, waarschijnlijk in combinatie met een verdwenen pannendak, gesuggereerd werd dat men te doen had met een simpele schuur. Blijkens het oorspronkelijke verkenningsrapport uit maart 1939 werd de plek van de kazemat mede gekozen vanwege de gemakkelijke maskering door de aanwezigheid van de bestaandebeuk.

Waardering

De S-kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuur-historische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een belangrijke episode uit de nationale geschiedenis zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 525629

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82659/112

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Liessel	Deurne	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Liessel	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deurne	H			8305

*Omschrijving***

Inleiding

In de Peel-Raamstelling te Deurne is een enkel restant van een KAZEMAT van het G-type bewaard gebleven. Het ontwerp van deze G-kazematten voor de grensverdediging dateert 1939 en werd getekend door het Centraal Inundatie en Technisch Bureau. De kazemat werd gebouwd onder leiding van het Bureau Stellingbouw van de Nederlandse genie. Te Deurne is het werk, net als die van de 5 kazematten, in 1939 aanbesteed aan de aannemer Fa. J. van Rossum te 's-Gravenhage. Op 26 maart 1940 werd de kazemat opgeleverd.

Ten noordwesten van de kruising van het Kanaal van Deurne met de Kanaalstraat staat het betonnen restant van de G-kazemat, waarschijnlijk met piketnummer G 214. Te beoordelen aan het betonnen omhulsel van de kazemat gaat het hier om een G (180) lv.

Omschrijving

In tegenstelling tot de oorspronkelijke plannen werden, gedwongen door de schaarste aan staal, in de Peel-Raamstelling slechts een klein aantal G-kazematten gebouwd. Deze gietijzeren kazematten stonden alle nabij de voornaamste toegangswegen naar de linie en vuurden frontaal in het schootsveld, zodat het oprukken van vijandelijke eenheden naar de linie kon worden verhinderd. Uitgerust met een lichte of zware mitrailleur konden de kazematten ver vçr het Defensiekanaal vuur uitbrengen. Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn alle G-kazematten in de Peel-Raamstelling door de Duitse bezetter opgeblazen. De G-kazematten in de Peel-Raamstelling bestonden uit een 9,5 ton zware gietstalen koepel met een 10 cm. dikke wand. Deze koepel was gefundeerd in een zware, gewapend betonnen omhulling.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De kazematten hadden een nagenoeg vierkante plattegrond. Het schietgat staat altijd min of meer frontaal op de frontlijn en werd dientengevolge zo klein mogelijk gehouden, waardoor het plaatsen van rechtstreekse treffers door vijandelijk vuur sterk werd bemoeilijkt. In de keelzijde bevond zich al naar gelang het type aan de boven- of onderzijde een stalen toegangsdeur.

Afhankelijk van de hoek waarin het schietgat op de ingang staat spreekt men van een G (90), (135), (180), (225) of (270).

Afhankelijk van de toepassing van een hoog (h), dan wel laag (l) geplaatste toegangsdeur, van de aanwezigheid (v) dan wel afwezigheid (z) van een verhoogd betonblok aan de achterzijde van de koepel, en van de aanwezigheid van een klimkoker (k) worden verschillende letters aan de type-codering toegevoegd.

Van de opgeblazen kazemat resteren de betonnen werken. Het betreft de afgeschuinde frontwand, de zijwanden (die aan de binnenzijde duidelijke sporen van de koepel (rondingen) vertonen, en de achterbouw met een deel van het verhoogde betonblok.

Waardering

De G-kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuur-historische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een belangrijke episode uit de nationale geschiedenis zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 525630

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 december 2001
Kadaster deel/nr 82659/130

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Neerkant Deurne Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Neerkant

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Deurne U 430

Omschrijving**

Inleiding

Aan de zuidelijkwestelijke zijde van de kruising Kanaal van Deurne-Lage Brugweg staat, vrijwel direct aan het kanaal en met het schietgat in het verlengde van de oostelijk van het kanaal getraceerde deel van de Hoge Brugweg, een GESCHUTSKAZEMAT voor een stuk 6 veld uit 1940. In 1940 lag het in de bedoeling om verschillende van deze, door afdeling V (genie) van het IIIe legerkorps (Veldleger) ontworpen kazematten te laten bouwen, deels in afwachting, deels ter vervanging van de niet op tijd leverbare gietstalen kazematten voor pantserafweergeschut. Daar de moderne 4,7 cm. kanonnen op last van de Opperbevelhebber zoveel mogelijk alle ten noorden van de Rijn werden opgesteld, bleef in de Peel-Raamstelling alleen verouderd pantserafweergeschut achter. Naar wens van de Commandant Peeldivisie werd dat geschut gedeeltelijk gekazematteerd. De onderhavige kazemat is het enige vççr de Duitse inval gerealiseerde exemplaar.

Omschrijving.

De kanonkazemat is geheel opgetrokken uit gewapend beton.

Ontwerpsystematiek en technische uitvoering zijn geheel gebaseerd op de 'Voorschriften Inrichting Stellingen, deel VII, Bouw van zware Gewapend-beton schuilplaatsen', daterend uit 1928. De kazemat is bedoeld voor de opstelling van een enkel stuk 6 veld en heeft geen aanvullende personeelsverblijven. Het grote en daardoor zeer kwetsbare schietgat, alsmede de brede en hoge ingangspartij (nodig om het stuk naar binnen te rijden) getuigen van een fundamenteel andere ontwerppraktijk dan die van het Centraal Inundatie en Technisch Bureau. De monolitische kazemat heeft een frontdekking van 120 cm. In het interieur zijn de moeten van de oorspronkelijke ingegoten houten bekisting bewaard gebleven. In de zijwanden twee munitienissen. De kazemat is gaaf bewaard

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gebleven. Alleen de zuidwestelijke hoek heeft bij de dekking in 1944 schade opgelopen. Vanwege de slechte draagkracht van de bodem is de kazemat gefundeerd op betonnen putringen, hetgeen aan de oostelijke zijde duidelijk waarneembaar is.

Waardering

De kanonkazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is van architectuur- en bouwhistorisch belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch van belang is en is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid. Het geheel heeft een grote belevingswaarde en is als grootschalig militair complex en herinnering aan een belangrijke episode uit de nationale geschiedenis zeldzaam. Het object is het enige exemplaar van dit type dat is gerealiseerd.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument